

Stratan-Artyshkova T. B.

HERMENEUTIC APPROACH TO CREATIVE AND PERFORMING TRAINING
OF A FUTURE TEACHER OF ART

The hermeneutic approach to the creative and performing training of future teachers of music is proved in the article.

It is pointed out that the hermeneutic approach to the creative and performing training of future teachers of music is connected with cultural, phenomenological and axiological approaches; based on the perception of identity, self-worth of future teachers as a carrier of subjective artistic and interpretative practices; characterized by the ability of future professionals to innovative search and transformation of music image in various forms of creative thinking.

The author identifies that such scientific approaches are prospective for the creative and performing training of future professionals, aimed at implementing various integration-activity forms of art and dialogue, interpersonal communication, partnerships between teachers and students, development of professionally significant personal qualities, culture, artistic perception, interpretation and pedagogical skills.

Aforementioned approaches are interdependent and interrelated. They are based on the perception of future teachers' identity as a carrier of subjective artistic and interpretative experience. The features of musical and educational teachers' activities rely on subject-to-subject relations in artistic and pedagogical communication, creative partnership involving an organization creative and performing activities, which contains integrated and universal creativity for performing activities of future professionals.

Keywords: creative and performing training, hermeneutic approach, artistic and interpretive work, a future teacher of music.

УДК 374.14

Білик О. С., Ключковська І. М.*

ІНТЕГРАЦІЯ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ
У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті обґрунтовано теоретичні засади та визначено педагогічні умови інтеграції методів навчання у вищих навчальних закладах. Визначено етапи інтеграції методів навчання та проаналізовано можливості її моделювання, розроблено алгоритм інтеграції методів навчання за формами навчання. Визначено провідну ідею інтеграції методів навчання, яка базується на основі єдності діяльничної, синергетичної та гуманістичної передумов інтеграції. Розроблено конкретні методики такої інтеграції у вищих навчальних закладах та показано можливість її застосування під час вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах. Встановлено, що за інтегративного підходу до навчання можна застосовувати всі наявні методи навчання, але їх можливості значно зростають унаслідок розширення поняттєвого й операційного апаратів. Розглядається структурування змісту інтегративного підручника іноземних мов для майбутніх фахівців.

Ключові слова: методи навчання, інтеграція, інтеграція методів навчання, іноземна мова, вищий навчальний заклад.

Модернізація професійної освіти як умова переходу України на інноваційний шлях розвитку «передбачає цілу низку кроків, спрямованих на зміну змісту структури підготовки спеціалістів. Сьогодні нові умови професійної діяльності вимагають перегляду як загальної методології так і конкретних методів та прийомів навчання іноземних мов» [2, с. 16]. Конкурентоспроможні фахівці мають вміти не тільки прочитати й перекласти іноземну літературу за фахом, але й володіти достатніми навичками для сприйняття на слух навчальних лекцій і доповідей іноземними мовами

© Білик О. С., Ключковська І. М.

на різноманітних конференціях, круглих столах і семінарах; уміннями підтримки бесіди і ведення дискусій з професійних та ділових тем; бути здатними знайти необхідну інформацію в Інтернеті або будь-яких інших іншомовних джерелах; уміти підготувати та провести презентацію за відповідною тематикою.

Важливість знання іноземних мов у сучасному глобалізованому світі надзвичайно велика. Сьогодні для того, щоб «отримувати найновішу інформацію та обмінюватися нею, встановлювати професійні і особисті контакти часто необхідно знати принаймні одну іноземну мову. Іншомовна підготовка кожної людини повинна забезпечити їй знання та вільне володіння однією-двома європейськими мовами. Відтак на ці виклики сьогодення повинна відповідати освіта» [7, с. 13]. У сучасних умовах зростає роль іноземних мов в усіх сферах людської діяльності, оскільки дедалі частіше іноземна мова набуває статусу політичного, соціально-економічного, механізму культурологічного та міжнаціонального порозуміння між представниками світової спільноти.

Методи навчання, за допомогою яких досягаються очікувані результати, залишаючись принципово однаковими, нескінченно варіюються залежно від багатьох обставин і умов протікання процесу навчання. Будучи гнучкими і чутливими інструментами навчання, методи завжди звернені до колективу, використовуються з урахуванням його динаміки, зрілості, організованості [6, с. 275]. Відношення між методом і метою є відношенням взаємовизначення: чим повніше метод відповідає вимогам змісту, тим він доцільніший, а мета повніше втілюється в результаті. Мета створює внутрішній зв'язок між усіма методами. Зв'язки між методами визначають взаємодоповнюваність, характер і організацію діяльності студентів.

У психолого-педагогічній літературі досліджувалися такі питання: вибір і поєднання методів навчання (С. Гончаренко, О. Дон); загальні методи навчання (А. Алексюк, Ю. Бабанський, Г. Ващенко, В. Краєвський, І. Лернер, М. Махмутов, В. Оконь, В. Паламарчук, Г. Селевко, М. Скаткін, В. Онищук, А. Хуторський); інтегративний підхід до використання методів навчання (І. Козловська, Л. Ломако, М. Чапаєв) та ін. За безумовної важливості цих досліджень ступінь розробки проблеми інтеграції методів навчання, зокрема під час вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах, є недостатнім, що зумовило вибір теми цієї статті.

Мета статті – теоретично обґрунтувати можливості інтеграції методів навчання у вищих навчальних закладах та показати шляхи застосування такої інтеграції під час вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах.

Метод із необхідністю відповідає закономірним властивостям об'єкта, на який спрямовано діяльність. Чим повніше метод відповідає цій умові, тим він досконаліший. Метод відбиває внутрішні закономірності розвитку тієї діяльності, у якій він застосовується, виявляє властиві певному процесу істотні особливості [5]. Діяльність, здійснювана на основі методу, завжди більш ефективна і більш оптимальна, тому що враховуються закономірності і принципи, що далі трансформуються у відповідні прийоми, що є надійними регуляторами особистості у відповідному виді діяльності.

Методи, що застосовуються, залежать від типу структури змісту матеріалу. Так, при вивченні елементів-предметів, не пов'язаних між собою і показаних в тексті статично, використовують конкретнонаукові методи і прийоми за допомогою опису, вимірювань повторів, дослідів з метою вивчення властивостей елементів, не ставлячи мети пізнання зв'язків і розвитку. Такі конкретнонаукові методи можна назвати поелементними методами вивчення статичної об'єктів. Якщо ж у зміст навчального матеріалу включаються предмети, узагальнені в сукупності на основі сумарних зв'язків (наприклад, хімічні класи речовин або класифікація фізичних вправ), що відбивають статичку предметів, то має застосовуватися структурно-статичний метод навчання.

Поняття методу навчання є складним. Незважаючи на різні означення, можна відзначити і загальне, що зближує їх точки зору. Більшість дидактів вважають метод навчання способом організації навчально-пізнавальної діяльності.

Аналіз різноманітних підходів до класифікації методів навчання в педагогіці свідчить про те, що ця проблема актуальна, складна і не має на сьогодні остаточного розв'язання. Огляд проблематики методів навчання дозволяє зрозуміти метод як динамічний процес формування людини, який заснований на постійному виборі змісту, способів діяльності викладача та студента, а також на виборі таких умов, щоб студент сприймав навчання як процес, в якому бере особисту участь.

Наукові основи інтегративного підходу до методів навчання у професійній підготовці фахівців передбачають забезпечення таких вимог: обґрунтування педагогічних умов інтеграції методів професійно орієнтованих, фундаментальних та гуманітарних дисциплін у підготовці фахівця; виявленні особливостей інтеграції методів навчання у професійній підготовці фахівців конкретного профілю; формування системи методів навчання на основі інтегративного підходу до вивчення різноциклових дисциплін; розробка моделі інтеграції методів навчання різноциклових дисциплін.

Ми спираємося на означення, що «методи навчання – це способи та прийоми спільної впорядкованої, взаємозв'язаної діяльності викладачів і учнів, спрямовані на оволодіння знаннями, навичками та вміннями, різнобічний розвиток розумових і фізичних здібностей, формування рис, необхідних для повноцінного життя та майбутньої професійної діяльності» [8, с. 318].

На наш погляд, поняття «метод навчання» вже на рівні дефініції містить у собі *передумови інтеграції*, оскільки органічно поєднує: дію з одного боку: навчальну роботу викладача та дію з іншої сторони: навчально-пізнавальну діяльність студентів; взаємодію сторін – викладача та студента, їх спільну діяльність; єдність зовнішнього та внутрішнього в методі навчання; єдність об'єктивного та суб'єктивного боків методу навчання. Вважаємо, що перші два компоненти відповідають діяльнісній передумові інтеграції, третій – синергетичній передумові. Щодо четвертого, то він, окрім суто професійних цілей, мав враховувати гуманістичну передумову. Основна ідея нашого дослідження – *інтеграція методів навчання на основі єдності діяльнісної, синергетичної та гуманістичної передумов інтеграції*.

Педагогічні умови інтеграції методів навчання складають те педагогічне середовище, ті дидактичні обставини, в яких виникає, існує і розвивається сам процес інтеграції. До таких *педагогічних умов* відносимо: інтегративний характер зв'язку між методами навчання та цілями і змістом навчання; інтеграцію методів навчання, що розглядається як триєдиний процес, який поєднує методи навчання (викладача); учіння (студента) та їх орієнтацію на методи майбутньої професійної діяльності; формування банку методів навчання та критеріїв їх вибору; вимоги до інтеграції методів навчання в контексті закономірностей та принципів навчання; урахування структури методу навчання та використання його компонент як елементів інтеграції і побудови інтеграційних алгоритмів; інтеграцію методів по вертикалі за ланками освіти (загально-освітня школа – вища школа). Очевидно, що ці теоретичні засади можна конкретизувати, доповнювати, укрупнювати чи диференціювати.

Загалом інтеграція методів проходить такі етапи: формування «банку» методів; характеристика кожного методу за ознаками, основними функціями, внутрішніми правилами застосування, відмінностями від інших методів; розбиття методу на компоненти; моделювання змісту навчання (цілі навчання, рівень і характер потреб студентів, відповідність форм і методів контролю за проходженням навчального процесу); вибір методів для інтеграції залежно від мети навчання і його змісту, а також виявлення структурних елементів, що інтегруються.

Моделювання інтеграції методів навчання дозволяє забезпечити оптимальні психолого-педагогічні умови для взаємодії, спілкування, співпраці викладачів і студентів, комфортні і безпечні умови для проведення занять, що веде до високої продуктивності та якості навчання. У цих умовах студент вчиться без зовнішнього примусу, отримує від своїх знань і успіхів задоволення, досить швидко засвоює

необхідні відомості, що в результаті забезпечує його творчу самореалізацію. В умовах традиційної освіти ці якості досягаються за допомогою методів твердо регламентованої організації навчального процесу (система пояснень, закріплення, контролю за засвоєнням) та залишають мало шансів для педагогічного та міжособистісного спілкування, взаємодії, ініціативної творчої діяльності. Це не означає, що в умовах традиційного навчання педагог не може використовувати інтегровані методи. Більше того, він ці методи досить вільно вписує в традиційну систему навчання, але за умови, що викладач змінить сам підхід до процесу навчання, ставлення до студента, усвідомить, що в педагогічному процесі той, хто навчається, є центральною фігурою, а не він; головною є пізнавальна діяльність, а не викладання; пріоритетним стає самостійне придбання та, особливо, застосування отриманих знань, а не засвоєння і відтворення готових знань; спільні міркування, дискусії, дослідження, а не запам'ятовування та відтворення знань мають значення для розвитку особистості; повага до особистості, а не повчання мають виявлятися в процесі спілкування зі студентом у кожній ситуації; урахування особливостей фізичного, духовного, морального розвитку того, хто навчається, а не окремих його якостей.

У традиційній системі професійного навчання студентові відводиться пасивна роль об'єкта пізнавальної діяльності, що не дає змоги формувати майбутнього фахівця як особистість із творчим потенціалом і підприємницьким світоглядом. Потрібні такі умови, в яких студенти мали б змогу продемонструвати свою здатність до формування конструктивних ідей, пропозицій, самостійного аналізу, висновків, уміння працювати в команді тощо. Моделювання ж інтеграції методів навчання полягає в тому, щоб розробити таку систему методів, при використанні якої педагоги відіграють вирішальну роль уже не в переданні знань, а в допомозі студентам отримати ці знання. Для того щоб допомогти студентам розібратися з новими для них поняттями, розвинути професійний інтерес, надати творчого характеру навчально-пізнавальному процесу, використовують модель, яка містить такі групи методів: особистісно орієнтовні, предметно орієнтовані та професійно орієнтовані.

Нами розроблено *алгоритм інтеграції методів навчання* за формами навчання: виявлення сутності та мети конкретної форми навчання (лекція, семінар тощо); відбір методів для заняття; обґрунтування підстави для їх інтеграції; узгодження зі змістом та цілями конкретного навчального матеріалу; зв'язки з іншими видами інтеграції (за джерелами знань, за домінуючим методом, інтегративні блоки тощо) та результативність процесу інтеграції.

Розроблено також *конкретні методики інтеграції методів навчання* у вищих навчальних закладах, зокрема методика інтеграції методів навчання в межах окремої класифікації (за джерелами отримання знань, за дидактичними цілями навчання, за рівнями включення у творчу діяльність). У межах останньої класифікації інтеграція методів навчання передбачає у внутрішньому контексті засвоєння студентами методів, які близькі до методів майбутньої професійної діяльності, а в зовнішньому – перехід від репродуктивного до продуктивного засвоєння фахових знань.

Інтеграція методів навчання на основі домінуючого містить психологічні методи активізації мислення (використано групу психологічних методів активізації мислення за такою схемою: домінанта – метод мозкової атаки + методи синектики + евристичні методи + метод фокальних об'єктів + банк ідей), метод мозкової атаки, метод синектики як різновид мозкової атаки, метод фокальних об'єктів, метод евристичних прийомів, ситуаційний метод з елементами методів випадковостей та проб і помилок, аналіз конкретної ситуації та метод комп'ютерного моделювання з елементами віртуальних методів сучасної педагогіки.

Інтеграція на основі структури методу передбачає знання раціональної структури кожного з методів, їх можливі різновиди й умови доцільного використання, тобто те, які прийоми, дії, операції викладача і студентів входять у той чи інший метод і яка

їх послідовність раціональніша в різних педагогічних ситуаціях. Для обґрунтування інтеграції на основі структури методу навчання розглядаються приклади (метод аналогії та ігровий метод).

Інтеграція методів за формами навчання містить різновиди лекцій у контексті інтеграції методів навчання, семінарські заняття, метод круглого столу, практичні та лабораторні заняття, а також методи контролю.

Формування інтегративних блоків на базі проблемних методів навчання з використанням прийомів інженерної творчості базується на продуктивних методах навчання, таких як когнітивні, пізнавальні та креативні (за класифікацією А. Хуторського). На основі інтегративного підходу ми групуємо когнітивні методи в такі інтегративні блоки: інтегративне бачення (методи емпатії, смислового, образного та символічного бачень); евристичне дослідження (методи евристичних запитань, порівняння, спостереження, аналіз фактів, емпіричне дослідження); конструювання (методи конструювання понять, правил і теорій, гіпотез, мандрів у майбутнє); прогнозування й аналіз (виявлення та корекція помилок).

В основі *методики навчання іноземних мов* лежать різні підходи. Так, на початку 90-х рр. ХХ ст. методистами обґрунтовувалися діяльнісний системно-комунікативний та особистісно діяльнісний підхід. Перший із названих підходів передбачає розвиток культури учіння, особливо культури роботи над мовою, а також удосконалення предметних і розумових дій з іншомовним матеріалом, на основі яких формуються знання, уміння і навички, що є способами діяльності спілкування і засобами пізнавальної діяльності, які сприяють усебічному розвитку особистості. Комунікативна ж мета в цьому випадку є інтегрованою, орієнтованою на досягнення практичних результатів в оволодінні іноземною мовою, а також на освіту, виховання і розвиток особистості школяра [1, с. 20].

Сучасна комунікативна методика пропонує широке впровадження в навчальний процес активних нестандартних методів і форм роботи для кращого свідомого засвоєння матеріалу [7, с. 116]. У практиці досить високоефективними виявилися такі форми роботи, як індивідуальна, парна, групова і в команді. Найбільш відомі форми парної та групової роботи: внутрішні (зовнішні) кола; мозковий штурм; читання зигзагом; обмін думками; парні інтерв'ю та інші, а також новітні методи навчання, що поєднують комунікативні та пізнавальні цілі.

Проектна методика багато чим нагадує ділову гру. Уперше її було впроваджено у практику завдяки підручникові з серії «Project English» Т. Хатчінсона. В основі цієї методики – педагогічна ідея *learning by doing*. Студенти отримують завдання, що потребує багатопланової діяльності всієї групи (наприклад, розпочати випуск стінгазети іноземною мовою) [4, с. 100]. Для цього вони повинні розподілити між собою обов'язки: хтось планує та редагує газету, інші збирають матеріал та пишуть статті, згідно із завданнями редактора, ще інші здійснюють набір тексту й оформлення газети.

До використання цього методу висувається низка вимог, серед яких: наявність значущої в дослідницькому плані проблеми. Це може бути дослідження історії виникнення окремих свят (St. Patrick's Day, Thanksgiving Day, Halloween, Christmas, Mother's Day), організація віртуальних подорожей до різних країн, аналіз стосунків між поколіннями, проблема вільного часу тощо; теоретичне та практичне значення одержаних результатів. Інакше кажучи, метод проектів дає змогу при правильній організації реалізувати принцип особистісно орієнтованого – діяльнісного навчання іноземних мов [3, с. 9].

Інтегративний підручник з іноземної мови передбачає цілісність чотирьох базових видів мовленнєвої діяльності (читання, говоріння, аудіювання та письмо), узгодженість між фонетичним матеріалом та орфографією, словниковим запасом, граматиною й тематичним планом. Оновлення цілей та змісту навчання відбувається шляхом розширення диференціації та інтеграції знань, особистісного розвитку та

індивідуалізації навчання, активізації процесу формування творчих здібностей студентів, умінь і навичок застосування набутих знань для вирішення нетрадиційних проблемних завдань.

Таким чином, у навчальній діяльності поєднуються завжди декілька методів, які проникають один в одного, характеризуючи з різних боків одну й ту ж взаємодію викладача і студентів. За інтегративного підходу до навчання можна застосовувати всі наявні методи навчання, але їх можливості значно зростають унаслідок розширення понятійного й операційного апаратів і збільшення кількості елементів різнопредметних знань. До подальших напрямків відносимо дослідження інтеграції методів навчання як чинника впливу загалом на навчальний процес у вищих навчальних закладах.

Література:

1. Бим И. Л. Обучение иностранным языкам: поиск новых путей (концепция лаборатории НИИ содержания и методов обучения АПН СССР) / И. Л. Бим // Иностранные языки в школе. – 1989. – № 1. – С. 19-28.
2. Говорун А. В. Використання презентацій як активного методу навчання іноземних мов у ВНЗ / А. В. Говорун // Сучасні засоби навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах / упор. доц. Нестеренко К. В. – Харків : НУ «ЮАУ ім. Ярослава Мудрого», 2013. – С. 16-18.
3. Зимняя И. А. Проектная методика обучения иностранному языку / И. А. Зимняя, Т. Е. Сахарова // Иностранные языки в школе. – 1991. – № 3. – С. 9-15.
4. Коваль Л. Проектна методика в навчанні іноземних мов / Л. Коваль // Сучасні дослідження з іноземної філології та методики викладання англійської мови : збірник наукових статей викладачів кафедри методики викладання іноземних мов / за ред. М. М. Сосяк. – Вип. 1. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2009. – С. 98-107.
5. Королев Ф. Ф. Системный подход и возможности его применения в педагогических исследованиях / Ф. Ф. Королев // Советская педагогика. – 1970. – № 9. – С. 109-110.
6. Сластенин В. А. Педагогика : учебное пособие для студентов педагогических учебных заведений / Сластенин В. А., Исаев И. Ф., Шиянов Е. Н. – М. : Академия, 2002. – 576 с.
7. Худзей О. О. Навчання профільних предметів у спеціалізованих школах з поглибленим вивченням іноземних мов в Україні (кінець ХХ – початок ХХІ ст.) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Худзей Олеся Омелянівна. – Дрогобич, 2013. – 315 с.
8. Ягупов В. В. Педагогика : [навч. посіб.] / В. В. Ягупов. — К. : Либідь, 2002. – 560 с.

Билык О. С., Ключковская И. М.

ИНТЕГРАЦИЯ МЕТОДОВ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

В статье обоснованы теоретические основы и определены педагогические условия интеграции методов обучения в высших учебных заведениях. Определены этапы их интеграции и проанализированы возможности моделирования интеграции, разработан алгоритм интеграции методов обучения по формам обучения. Определена ведущая идея интеграции методов обучения, основанной на основе единства деятельностной, синергетической и гуманистической предпосылок интеграции. Разработаны конкретные методики интеграции методов обучения в высших учебных заведениях и показана возможность применения такой интеграции при изучении иностранных языков в высших учебных заведениях. Установлено, что при интегративного подхода к обучению можно применять все методы, но их возможности значительно возрастают вследствие расширения понятийного и операционного аппаратов. Рассмотрено структурирование содержания учебников иностранного языка для будущих специалистов.

Ключевые слова: методы обучения, интеграция, интеграция методов обучения, иностранный язык, высшее учебное заведение.

Bilyk O. S., Kliuchkovska I. M.

INTEGRATION OF FOREIGN LANGUAGES TEACHING METHODS
IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS

This article elaborates on theoretical issues and defines pedagogical conditions of teaching methods integration in higher educational institutions (integrative nature of the connection between teaching methods, goals and content of teaching; integration of teaching methods is regarded as a triune process that interconnects teaching methods; learning and its orientation to methods of future professional activities; formation of bank of teaching methods and their selection criteria; specifications of teaching methods integration in the context of regularities and principles of teaching; taking the teaching method structure into consideration and using its components as elements of integration and integrative algorithm elaboration; integration of methods in vertical direction according to segments of education).

The stages of teaching methods integration are defined; modeling capabilities of teaching methods integration are analyzed; the algorithm of teaching methods integration according to forms of teaching is developed. The main idea of teaching methods integration is determined. It is based on the unity of practical, synergetic and humanistic preconditions of integration. Specific methodologies of teaching methods integration in higher educational institutions are developed; the capability of such integration usage in course of foreign languages study at the higher educational institutions is represented. It is determined that using integrative approach in teaching, all the existing methods of teaching can be used but their capabilities can increase enormously as a result of conceptual and operational apparatus expansion. The structuring of content of the integrative textbook of foreign languages for future specialists is considered.

Keywords: teaching methods, integration, teaching methods integration, foreign language, higher educational institution.

УДК 378.372.881.1

Бондаренко В. Ф., Корешкова С. П.*

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ
ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В НЕМОВНИХ ВНЗ УКРАЇНИ

У статті аналізуються шляхи підвищення ефективності формування іншомовної компетентності в немовних ВНЗ України. Автори досліджують шляхи підвищення ефективності викладання англійської мови у вітчизняних ВНЗ, зокрема проблему активізації навчально-пізнавальної діяльності студента на заняттях з іноземної мови. Зроблено аналіз основних шляхів підвищення активності студентів у навчальній діяльності та подано класифікацію рольових ігор. Підкреслюється важливість забезпечення відповідності організаційних форм і засобів та дидактичних методів навчання його змісту.

Ключові слова: вища освіта, іноземна мова, процес навчання, активні методи, рольові ігри.

Кризовий стан українського суспільства, на думку академіка Національної академії правових наук України В. Цветкова, є не стільки кризою економіки, скільки результатом неефективної діяльності управлінських структур, оскільки людина є як суб'єктом, так і об'єктом соціального управління [8]. Саме тому подальший демократичний розвиток українського суспільства полягає не лише в реформуванні вітчизняної економіки, а й у докорінній трансформації всіх систем суспільства, зокрема системи освіти, яка має забезпечувати ринок робочої сили відповідно підготовленими компетентними працівниками.

Сьогодні в умовах міжнародної інтеграції економіка України висуває підвищені вимоги до випускників вищих навчальних закладів щодо знання іноземних мов, зокрема

© Бондаренко В. Ф., Корешкова С. П.